

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udtog af den gamle danske Riimkrønike

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Udtog af den gamle danske Riimkrønike", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1816_297_3-intro-shoot-idm115.pdf (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Forlæg og indhold

Som forlæg for udtoget benytter Grundtvig Gotfred af Ghemens udgave af *Rimkrøniken* fra 1495 (Ghemens 1495; Grundtvig 1816c, s. 38). Dette er det eneste komplette eksemplar fra middelalderen (Toldberg 1961, s. VII). Grundtvig nævner desuden trykket fra 1533, som indeholder tilføjelsen af et digt om Kong Hans (Vingaard 1533), samt den nedertyske oversættelse, der findes i afskrift fra 1550 (GkS 820, fol., Det Kongelige Bibliotek, København; Toldberg 1959).

I *Rimkrøniken* skildres 115 danske regenter, fra Humble til Christian 1., som i rimede monologer fortæller om deres liv og levned. Af de 115 digte har Grundtvig udvalgt 15. Første hæfte af *Danne-Virke* har syv digte om hedenske sagnkonger, hvor andet hæfte har otte om kristne regenter. Hertil kommer Grundtvigs indledende og afsluttende bemærkninger samt fodnoter til digtene. Både overnaturlige og historiske hændelser fremstilles i *Rimkrøniken*, hvilket også fremgår af Grundtvigs opdeling mellem sagnkonger og faktuelle regenter.

Udtoget skal både fungere som en forsmag på *Rimkrøniken* og som belæg for de teorier, han udfolder i sine tekststykker samt fodnoter. For at give læseren bedre mulighed for at forstå det middelalderlige værk har Grundtvig tilføjet ordforklaringer og redigeret teksten.

Redigering

Grundtvig anerkender, at *Rimkrønikens* gammeldanske sprog og stavemåder kan være vanskeligt tilgængelige for samtidens læsere (Grundtvig 1816c, s. 36). Han foretager derfor en lempelse af ortografien, men bevarer stadig sprogformen, da formålet med udtoget nemlig er at "gøre Bogen, ikke Bogstaverne mere bekiendt" (s. 39). Sammenlignet med Christian Molbechs og senere Helge Toldbergs diplomatriske udgaver (dvs. en meget nøje og ikke-normaliseret gengivelse af originalen) har Grundtvig med sin normalisering lettet læsningen betydeligt (Molbech 1825; Toldberg 1961). Her kan til eksempel nævnes omskrivningerne af ffu til v ('haffue' til have), th til d ('the' til de), samt oo til aa ('soo' til saa).

Det filologiske arbejde

Da den gamle sprogform er bevaret, kræver flere af *Rimkrønikens* gammeldanske ord en forklaring eller 'oversættelse'. Til alle digtene findes derfor fodnoter, hvori Grundtvig kommenterer vanskelige ord og deres oprindelse, som ofte knyttes til islandsk eller angelsaksisk. Til første del af udtoget findes 66 fodnoter, anden del har 85. Mens fodnoterne typisk anvendes til længere udredninger, tilføjer Grundtvig også kommentarer direkte i digtene. Disse er angivet ved parenteser, og der findes i alt 62. Ud af disse er 45 forklaringer af ord, 15 er tilføjelser af ord (fx småord) – heraf fire efterfulgt af et spørgsmålstegn. Endelig har Grundtvig indsat parenteser om to hele vers (i digtene "Siger" og "Gorm Haraldsøn"). Betydningen heraf er uvis.

Bortset fra ændringerne i ortografien er gengivelsen af Ghemen-trykket ganske nøjagtig, og gennem kommentarer i parenteser og fodnoter angiver Grundtvig de ændringer eller tilføjelser, han har gjort. Et eksempel findes på side 186, hvor en årstalsangivelse er ændret, og fodnoten viser 1495-trykkets ordlyd samt Grundtvigs argumenter for ændringen. Flere af digtene er inddelt med blanklinjer. Disse inddelinger findes ikke i forlægget, og Grundtvig anmærker det ikke.